

Uppföljande granskning av säkerhet och sekretess vid hemarbete

Strömsunds kommun

Shape the future
with confidence

Innehåll

Sammanfattning.....	2
1. Inledning.....	3
1.1. Bakgrund.....	3
1.2. Syfte och revisionsfrågor	3
1.3. Metod och avgränsning	3
1.4. Revisionskriterier	4
2. Granskningsresultat	5
2.1. Kommunstyrelsens, socialnämndens och barn-, kultur- och utbildningsnämndens behandling av den tidigare granskningen	5
2.2. Uppföljning av rekommendation 1: Behovsanalys, rutiner och instruktioner för att arbeta säkert hemifrån	5
2.3. Uppföljning av rekommendation 2: Behov av djupgående utbildning inom kommunen	6
2.4. Uppföljning av rekommendation 3: Riktlinjer för anmälan av säkerhetshot och personuppgiftsincidenter	7
2.5. Uppföljning av rekommendation 4: Förteckningslista med systemroller	8
3. Sammanfattad bedömning	9
<i>Bilaga 1: Källförteckning</i>	11

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Strömsunds kommun genomfört en uppföljande granskning av Granskning av säkerhet och sekretess vid hemarbete som genomfördes 2021.

Vår bedömning i den uppföljande granskningen är att kommunstyrelsen *delvis har vidtagit tillräckliga åtgärder* utifrån revisionens tidigare granskning. Bedömningen baseras på att en av fyra rekommendationer inte bedöms vara omhändertagen. En rekommendation bedöms vara delvis omhändertagen. Resterande två rekommendationer bedöms vara omhändertagna.

För en samlad bedömning kopplat till de rekommendationer som lämnades i den tidigare granskningen, samt de rekommendationer vi lämnar med anledning av resultatet av denna granskning, se avsnitt 3.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Ett underliggande syfte med revision är att den ska leda till förbättringar i den granskade verksamheten. Revisorerna följer därför regelbundet upp genomförda granskningsinsatser. Uppföljningarna syftar till att ge svar på om åtgärder har vidtagits med anledning av revisorernas granskning. Den uppföljande granskningen kan också ge underlag för att bedöma om det finns anledning till förnyad granskning och ligga till grund för riskanalysen inför kommande års revisionsplanering.

Revisionen i Strömsunds kommun granskade 2021 om kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden säkerställt att arbetet med IT-säkerhet och sekretess vid hemarbete bedrevs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll. Den sammanfattade bedömningen i granskningen var att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden delvis hade säkerställt detta. I granskningen framgick bland annat att särskilda riktlinjer för informationssäkerhet/sekretess saknades vid hemarbete, rutiner/riktlinjer för anmälan av säkerhetshot och personuppgiftsincidenter saknades samt att förteckning över system med namngivna rollinnehavare var ofullständig.

Kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden rekommenderades med anledning av granskningen att:

- ▶ Genomföra en behovsanalys och upprätta nödvändiga rutiner/riktlinjer för att säkerställa att medarbetare har nödvändiga instruktioner för att arbeta säkert hemifrån.
- ▶ Undersöka vilka roller som är i behov av en mer djupgående utbildning och tillgodose detta behov.
- ▶ Upprätta tydliga dokumenterade riktlinjer för anmälan av säkerhetshot och personuppgiftsincidenter.
- ▶ Uppdatera förteckningslista med systemroller.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den uppföljande granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder för att rätta till de brister i arbetet som identifierades vid den tidigare genomförda granskningen. Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

- ▶ Har tillräckliga åtgärder vidtagits utifrån revisionens tidigare granskning?
- ▶ Har åtgärderna medfört att rekommendationen har omhändertagits i tillräcklig utsträckning?

1.3. Metod och avgränsning

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden och tiden från dess att den tidigare granskningen, *granskning av säkerhet och sekretess vid hemarbete (2021)*, genomfördes samt de rekommendationer som lämnats i den granskningen. I granskningen ingår även att kartlägga om:

- ▶ Kommunstyrelsen och kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har behandlat ärendet på ett sammanträde
- ▶ Kommunstyrelsen och kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att åtgärda konstaterade brister
- ▶ Åtgärderna har följts upp och återrappporterats till kommunstyrelsen och respektive nämnd?

Uppföljningen har genomförts genom dokumentstudier och skriftliga frågor till förvaltningen. Se källförteckning i bilaga 1. Samtliga berörda har fått möjlighet att sakgranska rapportutkastet.

Vi använder följande bedömningsskala för bedömning utifrån revisionsfrågorna:

I allt väsentligt uppfyllt	Grön
Delvis uppfyllt	Gul
Ej uppfyllt	Röd

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av revisionskriterier och rekommendationer från den tidigare granskningen.

2. Granskningsresultat

Kapitlet beskriver kommunstyrelsens, socialnämndens och barn-, kultur- och utbildningsnämndens behandling av respektive rekommendation från tidigare granskning. Vilka åtgärder som vidtagits och vår bedömning av om rekommendationen är omhändertagen.

Kommunledningsförvaltningen har svarat på skriftliga frågor (2025-03-18) för kommunstyrelsens och nämndernas räkning. Resultaten redovisas gemensamt.

2.1. Kommunstyrelsens, socialnämndens och barn-, kultur- och utbildningsnämndens behandling av den tidigare granskningen

Inom ramen för granskningen har protokoll och tillhörande handlingar begärts avseende styrelsen och berörda nämnders politiska hantering av den tidigare granskning. Ingen dokumentation avseende politisk hantering har inkommit. Det leder till slutsatsen att rapporten inte behandlats politiskt och någon uppföljning på området inte heller har genomförts av styrelsen eller nämnderna. Vi noterar dock att kommunledningsförvaltningen har hanterat några av de rekommendationer som lämnades i föregående granskning (se nedan).

2.2. Uppföljning av rekommendation 1: Behovsanalys, rutiner och instruktioner för att arbeta säkert hemifrån

I den tidigare granskningen av säkerhet och sekretess vid hemarbete konstaterades brister avseende riktlinjer och rutiner, samt instruktioner för att kunna arbeta säkert hemifrån. Tekniska förutsättningar, som VPN-tjänst, bedömdes finnas på plats men det saknades tillräckliga instruktioner eller rutiner för att hantera information på ett säkert sätt vid arbete hemifrån.

Kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden rekommenderades i granskningen att:

- ▶ Genomföra en behovsanalys och upprätta nödvändiga rutiner/riktlinjer för att säkerställa att medarbetare har nödvändiga instruktioner för att arbeta säkert hemifrån.

Kommunledningsförvaltningen uppger i skriftligt svar att en behovsanalys av rutiner/riktlinjer inte har genomförts. Förvaltningen uppger att förändrade arbetssätt med hubb-arbetsplatser har införts. Detta anses vara bättre arbetsplatser än hemmet utifrån ergonomiska och psykosociala perspektiv.

Vidare har kommundirektören antagit en ny riktlinje för IT-säkerhet 2024-06-04. Riktlinjen ersätter tidigare riktlinjer från 2007 och 2013. Riktlinjen innehåller allmänna förhållningssätt för IT-säkerhet som förtydligar enskilda medarbetares ansvar samt ansvar som åligger verksamheten och IT-enheten. Innehållet avgränsas i huvudsak till utrustning och program, kontouppgifter och försiktighetsåtgärder i externa miljöer. Riktlinjen ska uppdateras årligen av IT-enheten.

Granskningen visar dock att det saknas tydliga riktlinjer avseende hemarbete. På kommunens intranät finns instruktionen *Att arbeta på distans*. Instruktionen innehåller

anvisningar av en huvudsakligen arbetsmiljömässig karaktär. Instruktionen innehåller inga konkreta direktiv avseende säkerhet och sekretess vid hemarbete.

2.2.1. Vår bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden inte har beaktat rekommendationen som lämnades i 2021 års granskning.

Vår bedömning grundas på att kommunen inte genomfört någon behovsanalys av riktlinjer/rutiner, samt fortsatt saknar tydliga riktlinjer för säkerhet och sekretess vid hemarbete enligt MSB:s vägledning för kommunens informationssäkerhet. Vi noterar att det finns en instruktion för arbete på distans. Däremot innehåller denna inte tillräckliga anvisningar för att säkerställa god säkerhet och sekretess vid hemarbete. Vi noterar och ser positivt på att kommunen uppdaterat sin riktlinje för IT-säkerhet år 2024 med tydligare anvisningar och anpassning efter nya digitala förutsättningar. Dessutom ska riktlinjen revideras av IT-enheten årligen vilket skapar bättre förutsättningar för relevanta och uppdaterade anvisningar.

Vår rekommendation till kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden bedöms kvarstå:

- ▶ Genomföra en behovsanalys och upprätta nödvändiga rutiner/riktlinjer för att säkerställa att medarbetare har nödvändiga instruktioner för att arbeta säkert hemifrån.

2.3. Uppföljning av rekommendation 2: Behov av djupgående utbildning inom kommunen

I föregående granskning uppmärksammades att kommunen genomfört utbildningar gällande informationssäkerhet riktat till samtliga medarbetare år 2021. Av enkäten som skickades ut till anställda framgick synpunkter kopplat till utbildningens omfattning där flera menade att den inte var tillräckligt djupgående.

Kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden rekommenderades i granskningen att:

- ▶ Undersöka vilka roller som är i behov av en mer djupgående utbildning och tillgodose detta behov.

Kommunledningsförvaltningen uppger i sitt skriftliga svar att någon kartläggning av roller som är i behov av mer djupgående utbildning inte har genomförts. Förvaltningen bedömer att alla medarbetare bör ha kunskapen eftersom åtkomst till nätverken, oavsett roll, utgör en risk.

Förvaltningen uppger vidare att en ledningsworkshop inom informationssäkerhet har genomförts under 2024 för koncernledningen. Tidigare har också en utbildning via Länsstyrelsen genomförts. Vidare påbörjades en "microutbildning" under 2024 som fortlöper till och med 2026. Det är en digital utbildning riktad till samtliga medarbetare med löpande utbildningstillfällen var tredje vecka. Därutöver genomförs fejkade attacker

mot medarbetare. Deltagande på den digitala utbildningen samt resultat av den fejkade attackerna följs upp. Antalet anmälningar till IT-avdelningen om misstänkta mejl har ökat.

2.3.1. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden delvis har beaktat rekommendationen som lämnades i 2021 års granskning.

Vår bedömning grundas på att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden inte genomfört någon kartläggning av roller i kommunen med behov av mer djupgående utbildning inom IT-säkerhet, samt att de synpunkter från anställda som inkom under föregående granskning inte är omhändertagna. Vi noterar att det finns en diskrepans mellan vissa anställdas syn på vad en djupgående utbildning inom IT-säkerhet innebär och kommunledningsförvaltningens bedömning. Samtidigt ser vi positivt på att nya utbildningar påbörjats med regelbunden uppföljning och kontroll inom verksamheterna. Därutöver anser vi att det hålls djupgående utbildningar för koncernledningen är positivt.

Vår rekommendation till kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden bedöms delvis kvarstå:

- ▶ Undersöka vilka roller som är i behov av en mer djupgående utbildning och tillgodose detta behov.

2.4. Uppföljning av rekommendation 3: Riktlinjer för anmälan av säkerhetshot och personuppgiftsincidenter

I den tidigare granskningen uppmärksammades att kommunen saknade dokumenterade rutiner för att anmäla och hantera incidenter respektive säkerhetshot. Det bedömdes finnas en stor risk att Integritetsskyddsmyndighetens (IMY) krav på att särskilda personuppgiftsincidenter ska anmälas inom 72 timmar inte efterlevdes.

Kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden rekommenderades i granskningen att:

- ▶ Upprätta tydliga dokumenterade riktlinjer för anmälan av säkerhetshot och personuppgiftsincidenter.

Kommunledningsförvaltningen uppger i sitt svar att en ny riktlinje för IT-säkerhet är fastställd, samt att en rutin för personuppgiftsincidenter och e-tjänst för anmälan av detta har utvecklats sedan föregående granskning. I den nya riktlinjen för IT-säkerhet framgår att medarbetare, så snart det är möjligt, ska anmäla personuppgiftsincidenter genom e-tjänsten samt till närmaste chef. Därutöver framgår anvisningar vid misstanke om skadlig kod/virus i riktlinjen, samt ytterligare anvisningar kopplat till phishing/nätfiske på intranätet.

I tabell nedan redovisas de antal personuppgiftsincidenter som enligt förvaltningen har skett sedan föregående granskning, samt antal tillhörande anmälningar till Integritetsskyddsmyndigheten. För de fall som inte anmälts bedömdes det inte föreligga någon risk att den registrerade lidit skada av incidenten, vilket är i enlighet med anvisningar från IMY.

Tabell 1. Redovisning av antal registrerade personuppgiftsincidenter år 2021-2024, samt anmälningar till IMY.

År	Antal personuppgiftsincidenter	Anmälningar till IMY
2021	1	1
2022	3	2
2023	9	8
2024	10	1

2.4.1. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har beaktat rekommendationen som lämnades i 2021 års granskning.

Vår bedömning grundas på att en ny riktlinje för IT-säkerhet är upprättad som inkluderar rutiner för anmälan av personuppgiftsincidenter och tillhörande e-tjänst. Vidare har kommunledningsförvaltningen kunnat redovisa för det samlade antalet personuppgiftsincidenter per år, sedan den förra granskningen, samt antalet anmälningar till Integritetsskyddsmyndigheten.

2.5. Uppföljning av rekommendation 4: Förteckningslista med systemroller

I den tidigare granskningen påtalades brister avseende förteckningslista med roller för anmälan av brister inom IT-säkerhet. Listan bestod av inaktuella uppgifter om vem enskilda medarbetare ska anmäla brister till.

Kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden rekommenderades i granskningen att:

- Uppdatera förteckningslista med systemroller.

Kommunledningsförvaltningen uppger att en förteckningslista över systemroller nu finns i ett Excel-ark som uppdateras löpande. Vidare finns generella kontaktuppgifter för anmälan av brister, hot eller personuppgiftsincidenter i riktlinje för IT-säkerhet samt i anvisningar på intranätet. Förvaltningen uppger därutöver att det finns en plan att implementera ett system för systemförvaltning under 2025. Informationssäkerhetsklassning uppges bli en funktion som kommer gå att utläsa från systemet.

2.5.1. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har beaktat rekommendationen som lämnades i granskning.

Vår bedömning grundas på att förvaltningen har en förteckningslista med systemroller som uppdateras löpande, samt att ett utvecklingsarbete pågår avseende system för systemförvaltning.

3. Sammanfattad bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden *delvis* hanterat rekommendationerna utifrån revisionens tidigare granskning. Vi grundar vår bedömning på:

Rekommendation	Bedömning
Genomför en behovsanalys och upprätta nödvändiga rutiner/riktlinjer för att säkerställa att medarbetare har nödvändiga instruktioner för att arbeta säkert hemifrån.	Inte omhändertagen. Kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har inte genomfört någon behovsanalys av rutiner/riktlinjer och uppger i skriftligt svar att det inte bedöms vara nödvändigt. En ny riktlinje för IT-säkerhet har upprättats som ersätter flera gamla riktlinjer, där vissa delar kan kopplas till distansarbete. De rör dock främst ergonomiska aspekter. Det saknas fortsatt tydliga riktlinjer och anvisningar avseende säkerhet och sekretess vid arbete hemifrån. Vi noterar att kommunen har uppdaterat sin riktlinje för IT-säkerhet år 2024 med tydligare anvisningar och anpassning efter nya digitala förutsättningar. Vi menar dock att MSB:s råd om informationssäkerhet vid distansarbete inte är fullständigt beaktade.
Undersök vilka roller som är i behov av en mer djupgående utbildning och tillgodose detta behov.	Delvis omhändertagen. Kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har inte genomfört någon kartläggning av roller med behov av mer djupgående utbildning inom IT-säkerhet. Däremot har det övergripande arbetet med informationssäkerhet stärkts genom ytterligare regelbundna utbildningar för alla anställda, var tredje vecka, samt fejkade attacker och uppföljning av detta.
Upprätta tydliga dokumenterade riktlinjer för anmälan av säkerhetshot och personuppgiftsincidenter.	Omhändertagen. Kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har utvecklat tydliga dokumenterade riktlinjer för anmälan av säkerhetshot och personuppgiftsincidenter inom ramen för ny riktlinje för IT-säkerhet. Vidare finns en tillhörande e-tjänst för anmälningar samt dokumenterade kontaktvägar för anmälan av brister och/eller hot.
Uppdatera förteckningslista med systemroller.	Omhändertagen. Kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden uppger att de har en aktuell förteckningslista med systemroller som uppdateras löpande. Vidare uppger kommunledningsförvaltningen att ett nytt system planeras att implementeras under 2025 för systemförvaltning.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi fortsatt kommunstyrelsen, socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Genomföra en behovsanalys och upprätta nödvändiga rutiner/riktlinjer för att säkerställa att medarbetare har nödvändiga instruktioner för att arbeta säkert hemifrån.
- ▶ Undersöka vilka roller som är i behov av en mer djupgående utbildning och tillgodose detta behov.
- ▶ Säkerställa att revisionens rapporter behandlas på styrelsens/nämndens sammanträde.

Strömsund april 2025

Max Rittberger
Verksamhetsrevisor

Fanny Nilsson
Verksamhetsrevisor

Per Stålberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare

Bilaga 1: Källförteckning

Dokument

- ▶ Granskning av säkerhet och sekretess vid hemarbete (2021)
- ▶ Svar uppföljande granskning av säkerhet och sekretess vid hemarbete (2025-03-18)
- ▶ Riktlinje för IT-säkerhet
- ▶ Rutin för hantering av säkerhetsskyddsklassificerad handling i Strömsunds kommun
- ▶ E-tjänst för incidentrapportering
- ▶ Att arbeta på distans - information på intranät
- ▶ Nya flaska mejl i omlopp! - information på intranät
- ▶ Nyhetsdags - information på intranät
- ▶ Phishing, nätfiske - information på intranät
- ▶ Rapportering till IT - information på intranät
- ▶ Utbildning i informationssäkerhet - information på intranät
- ▶ Var källkritisk och tänk på informationssäkerheten - information på intranät
- ▶ Varning för falskt mejl från Lysekils kommun - öppna intel! information på intranät